

ΛΥΣΕΙΣ ΑΣΚΗΣΕΩΝ ΟΡΙΑ 0/0

1. Να υπολογίσετε τα όρια:

i) $\lim_{x \rightarrow 5} \frac{5 - \sqrt{5x}}{5\sqrt{5} - x\sqrt{x}}$

ii) $\lim_{x \rightarrow -3} \frac{2\sqrt{-3x-3}+x}{\sqrt{x+3}}$

iii) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{x+\sqrt{x}}{x-\sqrt{x}}$

iv) $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{|x^7-x+2|-2}{x-1}$

v) $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^3-1}{x^4-1}$

vi) $\lim_{x \rightarrow -2} \frac{-3x^2-5x+2}{x^2-2x-8}$

vii) $\lim_{x \rightarrow -1} \frac{2x^3-5x^2-8x-1}{x^4+x^3-x-1}$

viii) $\lim_{x \rightarrow \sqrt[3]{2}} \frac{x^3-2}{x-\sqrt[3]{2}}$

Λύση: i) Το όριο έχει νόημα γιατί $A_f = [0, 5) \cup (5, +\infty)$.

$$\begin{aligned} \lim_{x \rightarrow 5} \frac{5 - \sqrt{5x}}{5\sqrt{5} - x\sqrt{x}} &= \lim_{x \rightarrow 5} \frac{(5 - \sqrt{5x})(5 + \sqrt{5x})(5\sqrt{5} + x\sqrt{x})}{(5\sqrt{5} - x\sqrt{x})(5 + \sqrt{5x})(5\sqrt{5} + x\sqrt{x})} = \lim_{x \rightarrow 5} \frac{(25 - 5x)(5\sqrt{5} + x\sqrt{x})}{(125 - x^3)(5 + \sqrt{5x})} = \\ &= \lim_{x \rightarrow 5} \frac{5(5-x)(5\sqrt{5} + x\sqrt{x})}{(5^3 - x^3)(5 + \sqrt{5x})} = \lim_{x \rightarrow 5} \frac{5(5-x)(5\sqrt{5} + x\sqrt{x})}{(5-x)(5^2 + 5x + x^2)(5 + \sqrt{5x})} = \lim_{x \rightarrow 5} \frac{5(5\sqrt{5} + x\sqrt{x})}{(25 + 5x + x^2)(5 + \sqrt{5x})} = \\ &= \frac{5(5\sqrt{5} + 5\sqrt{5})}{(25 + 5 \cdot 5 + 5^2)(5 + \sqrt{5 \cdot 5})} = \frac{5 \cdot 10\sqrt{5}}{75 \cdot 10} = \frac{\sqrt{5}}{15}. \end{aligned}$$

2ος τρόπος: $\lim_{x \rightarrow 5} \frac{5 - \sqrt{5x}}{5\sqrt{5} - x\sqrt{x}} \stackrel{DLH}{=} \lim_{x \rightarrow 5} \frac{(5 - \sqrt{5x})'}{(5\sqrt{5} - x\sqrt{x})'} = \lim_{x \rightarrow 5} \frac{-\frac{1}{2\sqrt{5x}}(5x)'}{-\left(\frac{3}{x^2}\right)'} = \lim_{x \rightarrow 5} \frac{\frac{5}{2\sqrt{5x}}}{\frac{3}{x^2} \cdot \frac{3}{x^2} \cdot (-1)} = \lim_{x \rightarrow 5} \frac{\frac{5}{3x^{\frac{3}{2}}}}{\frac{1}{3x^{\frac{3}{2}}}} =$
 $= \lim_{x \rightarrow 5} \frac{5}{3\sqrt{x}} = \lim_{x \rightarrow 5} \frac{5}{3x\sqrt{5}} = \frac{5}{15\sqrt{5}} = \frac{5\sqrt{5}}{75} = \frac{\sqrt{5}}{15}.$

ii) Το όριο έχει νόημα γιατί $A_f = (-3, 0]$.

$$\begin{aligned} \lim_{x \rightarrow -3} \frac{2\sqrt{-3x-3}+x}{\sqrt{x+3}} &= \lim_{x \rightarrow -3} \frac{(2\sqrt{-3x-3}+x)(2\sqrt{-3x+3}-x)}{\sqrt{x+3}(2\sqrt{-3x+3}-x)} = \lim_{x \rightarrow -3} \frac{(2\sqrt{-3x})^2 - (3-x)^2}{\sqrt{x+3}(2\sqrt{-3x+3}-x)} = \lim_{x \rightarrow -3} \frac{4|-3x|-9+6x-x^2}{\sqrt{x+3}(2\sqrt{-3x+3}-x)} \\ &= \lim_{\substack{x < 0 \\ -3x > 0 \\ |-3x| = -3x}} \frac{-12x-9+6x-x^2}{\sqrt{x+3}(2\sqrt{-3x+3}-x)} = - \lim_{x \rightarrow -3} \frac{x^2+6x+9}{\sqrt{x+3}(2\sqrt{-3x+3}-x)} = - \lim_{x \rightarrow -3} \frac{(x+3)^2}{(x+3)^{1/2}(2\sqrt{-3x+3}-x)} = \\ &= - \lim_{x \rightarrow -3} \frac{(x+3)^{2-1/2}}{(2\sqrt{-3x+3}-x)} = - \lim_{x \rightarrow -3} \frac{(x+3)^{3/2}}{(2\sqrt{-3x+3}-x)} = \frac{0}{12} = 0. \end{aligned}$$

2ος τρόπος: $\lim_{x \rightarrow -3} \frac{2\sqrt{-3x-3}+x}{\sqrt{x+3}} \stackrel{DLH}{=} \lim_{x \rightarrow -3} \frac{(2\sqrt{-3x-3}+x)'}{(\sqrt{x+3})'} = \lim_{x \rightarrow -3} \frac{2 \cdot \frac{1}{2\sqrt{-3x}}(-3x)' + 1}{\frac{1}{2\sqrt{x+3}}(x+3)'} =$
 $= \lim_{x \rightarrow -3} \frac{\frac{-3}{\sqrt{-3x}} + 1}{\frac{1}{2\sqrt{x+3}}} = \lim_{x \rightarrow -3} \frac{-3 + \sqrt{-3x}}{\frac{1}{2\sqrt{x+3}}} = \lim_{x \rightarrow -3} \frac{2(-3 + \sqrt{-3x})\sqrt{x+3}}{\sqrt{-3x}} = 0.$

iii) Το όριο έχει νόημα γιατί $A_f = (0, +\infty)$. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{x + \sqrt{x}}{x - \sqrt{x}} \stackrel{DLH}{=} \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt{x}(\sqrt{x} + 1)}{\sqrt{x}(\sqrt{x} - 1)} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt{x} + 1}{\sqrt{x} - 1} = \frac{1}{-1} = -1.$

2ος τρόπος: $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{x + \sqrt{x}}{x - \sqrt{x}} \stackrel{DLH}{=} \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(x + \sqrt{x})'}{(x - \sqrt{x})'} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 + \frac{1}{2\sqrt{x}}}{1 - \frac{1}{2\sqrt{x}}} = - \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\frac{1+2\sqrt{x}}{2\sqrt{x}}}{\frac{1-2\sqrt{x}}{2\sqrt{x}}} = - \lim_{x \rightarrow 0} \frac{1+2\sqrt{x}}{1-2\sqrt{x}} = - \frac{1+0}{1-0} = -1.$

iv) Το όριο έχει νόημα γιατί $A_f = (-\infty, 1) \cup (1, +\infty)$. Επειδή $\lim_{x \rightarrow 1} (x^7 - x + 2) = 2 > 0$, είναι $x^7 - x + 2 > 0$ κοντά στο 1. Άρα $|x^7 - x + 2| = x^7 - x + 2$.

$$\lim_{x \rightarrow 1} \frac{|x^7 - x + 2| - 2}{x - 1} = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^7 - x + 2 - 2}{x - 1} = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^7 - x}{x - 1} = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{x(x^6 - 1)}{x - 1} = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{x(x^3 - 1)(x^3 + 1)}{x - 1} =$$

$$= \lim_{x \rightarrow 1} \frac{x(x-1)(x^2+x+1)(x^3+1)}{x-1} = \lim_{x \rightarrow 1} (x(x^2+x+1)(x^3+1)) = 1 \cdot 3 \cdot 2 = 6.$$

$$\left(\frac{0}{0}\right)$$

2ος Τρόπος: ..... = $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^7-x}{x-1} \stackrel{DLH}{=} \lim_{x \rightarrow 1} \frac{(x^7-x)'}{(x-1)'} = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{7x^6-1}{1} = 7 - 1 = 6.$

v) Το όριο έχει νόημα γιατί $A_f = (-\infty, -1) \cup (-1, 1) \cup (1, +\infty).$

$$\lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^3-1}{x^4-1} = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{(x-1)(x^2+x+1)}{(x^2-1)(x^2+1)} = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{(x-1)(x^2+x+1)}{(x-1)(x+1)(x^2+1)} = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^2+x+1}{(x+1)(x^2+1)} = \frac{1+1+1}{(1+1)(1+1)} = \frac{3}{4}.$$

2ος Τρόπος: $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^3-1}{x^4-1} \stackrel{DLH}{=} \lim_{x \rightarrow 1} \frac{(x^3-1)'}{(x^4-1)'} = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{3x^2}{4x^3} = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{3}{4x} = \frac{3}{4}.$

vi) Πρέπει $x^2-2x-8 \neq 0 \Leftrightarrow x \neq 4$ και $x \neq -2$. Άρα $A_f = (-\infty, -2) \cup (-2, 4) \cup (4, +\infty).$

$$\lim_{x \rightarrow -2} \frac{-3x^2-5x+2}{x^2-2x-8} \stackrel{(*)}{=} \lim_{x \rightarrow -2} \frac{-3(x+2)(x-1/3)}{(x+2)(x-4)} = \lim_{x \rightarrow -2} \frac{-3x+1}{x-4} = -\frac{7}{6}.$$

(*) Παραγοντοποίηση αριθμητή: $\Delta=49, x_1=-2, x_2=1/3.$

Παραγοντοποίηση παρονομαστή: $\Delta=36, x_1=-2, x_2=4.$

Η παραγοντοποίηση αριθμητή και παρονομαστή, μπορεί να γίνει και με το Horner.

2ος Τρόπος: $\lim_{x \rightarrow -2} \frac{-3x^2-5x+2}{x^2-2x-8} \stackrel{DLH}{=} \lim_{x \rightarrow -2} \frac{(-3x^2-5x+2)'}{(x^2-2x-8)'} = \lim_{x \rightarrow -2} \frac{-6x-5}{2x-2} = \frac{12-5}{-4-2} = -\frac{7}{6}.$

vii) $\lim_{x \rightarrow -1} \frac{2x^3-5x^2-8x-1}{x^4+x^3-x-1} \stackrel{(*)}{=} \lim_{x \rightarrow -1} \frac{(x+1)(2x^2-7x-1)}{(x+1)(x^3-1)} = \lim_{x \rightarrow -1} \frac{2x^2-7x-1}{x^3-1} = \frac{2+7-1}{-1-1} = -4.$

2	-5	-8	-1	-1
↓	-2	7	1	
2	-7	-1	0	

(*) Παραγοντοποίηση αριθμητή:

Παραγοντοποίηση παρονομαστή:

1	1	0	-1	-1	-1
↓	-1	0	0	1	
1	0	0	-1	0	

2ος Τρόπος: $\lim_{x \rightarrow -1} \frac{2x^3-5x^2-8x-1}{x^4+x^3-x-1} \stackrel{DLH}{=} \lim_{x \rightarrow -1} \frac{(2x^3-5x^2-8x-1)'}{(x^4+x^3-x-1)'} = \lim_{x \rightarrow -1} \frac{6x^2-10x-8}{4x^3+3x^2-1} = \frac{6+10-8}{-4+3-1} = -\frac{8}{2} = -4.$

$\lim_{x \rightarrow -1} \frac{(2x^3-5x^2-8x-1)'}{(x^4+x^3-x-1)'} = \lim_{x \rightarrow -1} \frac{6x^2-10x-8}{4x^3+3x^2-1} = \frac{6+10-8}{-4+3-1} = -\frac{8}{2} = -4.$

viii) $\lim_{x \rightarrow \sqrt[3]{2}} \frac{x^3-2}{x-\sqrt[3]{2}} \stackrel{(*)}{=} \lim_{x \rightarrow \sqrt[3]{2}} \frac{x^3 - (\sqrt[3]{2})^3}{x - \sqrt[3]{2}} = \lim_{x \rightarrow \sqrt[3]{2}} \frac{(x-\sqrt[3]{2})(x^2+x\sqrt[3]{2}+(\sqrt[3]{2})^2)}{x-\sqrt[3]{2}} =$

$$\lim_{x \rightarrow \sqrt[3]{2}} (x^2 + x\sqrt[3]{2} + \sqrt[3]{4}) = \sqrt[3]{2}^2 + \sqrt[3]{2}\sqrt[3]{2} + \sqrt[3]{4} = 3\sqrt[3]{4}.$$

2ος Τρόπος: $\lim_{x \rightarrow \sqrt[3]{2}} \frac{x^3-2}{x-\sqrt[3]{2}} \stackrel{DLH}{=} \lim_{x \rightarrow \sqrt[3]{2}} \frac{(x^3-2)'}{(x-\sqrt[3]{2})'} = \lim_{x \rightarrow -1} \frac{3x^2}{1} = 3(\sqrt[3]{2})^2 = 3\sqrt[3]{4}.$

2. Να υπολογίσετε τα όρια:

i) $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{x+\sqrt{x}-2}{x^2-1}$

ii) $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{\sqrt[3]{x}-1}{\sqrt{x}-1}$

iii) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt{x}+\sqrt[3]{x}}{\sqrt{x}}$

Λύση: i) Το όριο έχει νόημα γιατί $A_f = [0, 1) \cup (1, +\infty).$ Θέτω $\sqrt{x} = u$, οπότε $u^2=x$ και $u^4=x^2$.

Όταν $x \rightarrow 1$ τότε $\lim_{x \rightarrow 1} u = \lim_{x \rightarrow 1} \sqrt{x} = 1.$

$$\lim_{x \rightarrow 1} \frac{x + \sqrt{x} - 2}{x^2 - 1} = \lim_{u \rightarrow 1} \frac{u^2 + u - 2}{u^4 - 1} = \lim_{u \rightarrow 1} \frac{(u-1)(u+2)}{(u-1)(u+1)(u^2+1)} = \lim_{u \rightarrow 1} \frac{u+2}{(u+1)(u^2+1)} = \frac{3}{4}$$

(*) Παραγοντοποίηση αριθμητή: Δ=9, x₁=1, x₂=-2.

2ος τρόπος: $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{x + \sqrt{x} - 2}{x^2 - 1} \stackrel{DLH}{=} \lim_{x \rightarrow 1} \frac{(x + \sqrt{x} - 2)'}{(x^2 - 1)'} = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{1 + \frac{1}{2\sqrt{x}}}{2x} = \frac{1 + \frac{1}{2}}{2} = \frac{3}{4}$

ii) Το όριο έχει νόημα γιατί A_f=[0,1)U(1,+∞).

Θέτω $\sqrt[12]{x} = u$, οπότε $\sqrt[3]{x} = u^4$ και $\sqrt[4]{x} = u^3$.

Όταν $x \rightarrow 1$ τότε $\lim_{x \rightarrow 1} u = \lim_{x \rightarrow 1} \sqrt[12]{x} = 1$.

$$\lim_{x \rightarrow 1} \frac{\sqrt[3]{x} - 1}{\sqrt[4]{x} - 1} = \lim_{u \rightarrow 1} \frac{u^4 - 1}{u^3 - 1} = \lim_{u \rightarrow 1} \frac{(u-1)(u+1)(u^2+1)}{(u-1)(u^2+u+1)} = \lim_{u \rightarrow 1} \frac{(u+1)(u^2+1)}{u^2+u+1} = \frac{4}{3}$$

2ος τρόπος: $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{\sqrt[3]{x} - 1}{\sqrt[4]{x} - 1} \stackrel{DLH}{=} \lim_{x \rightarrow 1} \frac{(\sqrt[3]{x} - 1)'}{(\sqrt[4]{x} - 1)'} = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{(x^{1/3})'}{(x^{1/4})'} = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{\frac{1}{3}x^{-2/3}}{\frac{1}{4}x^{-3/4}} = \frac{\frac{1}{3} \cdot 1}{\frac{1}{4} \cdot 1} = \frac{4}{3}$

iii) Το όριο έχει νόημα γιατί A_f=(0,+∞). Θέτω $\sqrt[6]{x} = u$, οπότε $\sqrt[3]{x} = u^2$ και $\sqrt{x} = u^3$.

Όταν $x \rightarrow 0$ τότε $\lim_{x \rightarrow 0} u = \lim_{x \rightarrow 0} \sqrt[6]{x} = 0$.

$$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt{x} + \sqrt[3]{x}}{\sqrt[6]{x}} = \lim_{u \rightarrow 0} \frac{u^3 + u^2}{u} = \lim_{u \rightarrow 0} \frac{u(u^2 + u)}{u} = \lim_{u \rightarrow 0} (u^2 + u) = 0$$

2ος τρόπος: Με τον κανόνα De l'Hospital προκύπτει πολύ πιο δύσκολα.

3. Να υπολογίσετε τα όρια:

i) $\lim_{x \rightarrow 1^-} \frac{|x-1| + x^2 - 5x + 4}{x-1}$

ii) $\lim_{x \rightarrow -3^+} \frac{|x+3| + x^2 + 5x + 6}{x^2 - 9}$

iii) $\lim_{x \rightarrow 2^+} \frac{|x^2 - 5x + 6|}{x^2 - 4}$

iv) $\lim_{x \rightarrow 2^-} \frac{|x^2 - x - 2|}{x^3 - 3x - 2}$

v) $\lim_{x \rightarrow 3} \frac{|-x^2 + 3x| + x^2 - 5x + 6}{x^2 - 9}$

Λύση: i) Το όριο έχει νόημα γιατί A_f=(−∞,1)U(1,+∞).

Όταν $x \rightarrow 1^-$, τότε $x < 1 \Leftrightarrow x - 1 < 0$ οπότε $|x - 1| = -x + 1$.

$$\lim_{x \rightarrow 1^-} \frac{|x-1| + x^2 - 5x + 4}{x-1} = \lim_{x \rightarrow 1^-} \frac{-x + 1 + x^2 - 5x + 4}{x-1} = \lim_{x \rightarrow 1^-} \frac{x^2 - 6x + 5}{x-1} = \lim_{x \rightarrow 1^-} \frac{(x-1)(x-5)}{x-1} = 1 - 5 = -4$$

(*) Παραγοντοποίηση αριθμητή: Δ=16, x₁=1, x₂=5.

ii) Το όριο έχει νόημα γιατί A_f=(−∞,-3)U(-3,3)U(3,+∞).

Όταν $x \rightarrow -3^+$, τότε $x > -3 \Rightarrow x + 3 > 0 \Rightarrow |x + 3| = x + 3$.

$$\lim_{x \rightarrow -3^+} \frac{|x+3| + x^2 + 5x + 6}{x^2 - 9} = \lim_{x \rightarrow -3^+} \frac{x + 3 + x^2 + 5x + 6}{x^2 - 9} = \lim_{x \rightarrow -3^+} \frac{x^2 + 6x + 9}{x^2 - 9} = \lim_{x \rightarrow -3^+} \frac{(x+3)^2}{(x+3)(x-3)} = \lim_{x \rightarrow -3^+} \frac{x+3}{x-3} = \frac{0}{-6} = 0$$

iii) Το όριο έχει νόημα γιατί A_f=(−∞,-2)U(-2,2)U(2,+∞).

Βρίσκουμε το πρόσημο του x²-5x+6.

Δ=1, x₁=2, x₂=3.

x	-∞	2 ←	3	+∞
x ² -5x+6	+	-	+	

Από τον πίνακα πρόσημου βλέπουμε ότι όταν $x \rightarrow 2^+$, τότε $2 < x < 3 \Rightarrow x^2 - 5x + 6 < 0 \Leftrightarrow |x^2 - 5x + 6| = -(x^2 - 5x + 6)$.

$$\lim_{x \rightarrow 2^+} \frac{|x^2 - 5x + 6|}{x^2 - 4} = - \lim_{x \rightarrow 2^+} \frac{x^2 - 5x + 6}{x^2 - 4} = - \lim_{x \rightarrow 2^+} \frac{(x-2)(x-3)}{(x-2)(x+2)} = - \lim_{x \rightarrow 2^+} \frac{x-3}{x+2} = \frac{1}{4}$$

iv) Βρίσκουμε το πεδίο ορισμού:

$x^3 - 3x - 2 \neq 0$ .....(1)

1	0	-3	-2	-1
↓	-1	1	2	
1	-1	-2	0	

(1) $\Leftrightarrow (x+1)(x^2-x-2) \neq 0 \Leftrightarrow (x+1)(x+1)(x-2) \neq 0 \Leftrightarrow x \neq -1$ και $x \neq 2$.

$\Delta=9, x_1=-1, x_2=2$

Άρα $A_f = (-\infty, -1) \cup (-1, 2) \cup (2, +\infty)$ και το όριο έχει νόημα όταν $x \rightarrow 2^-$.

Βρίσκουμε το πρόσημο του x^2-x-2 .

x	$-\infty$	-1	$\rightarrow$ 2	$+$	$+\infty$
x^2-x-2		+	-		+

Από τον πίνακα πρόσημου βλέπουμε ότι όταν $x \rightarrow 2^-$, τότε $-1 < x < 2 \Rightarrow x^2-x-2 < 0 \Rightarrow |x^2-x-2| = -(x^2-x-2)$.

$$\lim_{x \rightarrow 2^-} \frac{|x^2-x-2|}{x^3-3x-2} \stackrel{(0)}{=} - \lim_{x \rightarrow 2^-} \frac{x^2-x-2}{x^3-3x-2} = - \lim_{x \rightarrow 2^-} \frac{(x-2)(x+1)}{(x-2)(x+1)^2} = - \lim_{x \rightarrow 2^-} \frac{1}{x+1} = -\frac{1}{3}$$

v) Το όριο έχει νόημα γιατί $A_f = (-\infty, -3) \cup (-3, 3) \cup (3, +\infty)$.

Βρίσκουμε το πρόσημο του $-x^2+3x$.

$\Delta=9, x_1=0, x_2=3$.

x	$-\infty$	0	$\rightarrow$ 3	$\leftarrow$	$+\infty$
$-x^2+3x$		-	+		-

Από τον πίνακα πρόσημου βλέπουμε ότι εκατέρωθεν του 3 το τριώνυμο $-x^2+3x$ αλλάζει πρόσημο.

Άρα θα βρούμε πλευρικά όρια.

- όταν $x \rightarrow 3^-$, τότε $0 < x < 3 \Rightarrow -x^2+3x > 0 \Rightarrow |-x^2+3x| = -x^2+3x$.

$$\lim_{x \rightarrow 3^-} \frac{|-x^2+3x| + x^2 - 5x + 6}{x^2 - 9} \stackrel{(0)}{=} \lim_{x \rightarrow 3^-} \frac{-x^2+3x+x^2-5x+6}{x^2-9} = \lim_{x \rightarrow 3^-} \frac{-2x+6}{x^2-9} = -2 \lim_{x \rightarrow 3^-} \frac{x-3}{(x+3)(x-3)} = -2 \lim_{x \rightarrow 3^-} \frac{1}{x+3} = -\frac{2}{6} = -\frac{1}{3} \dots \dots \dots (1)$$

- όταν $x \rightarrow 3^+$, τότε $x > 3 \Rightarrow -x^2+3x < 0 \Rightarrow |-x^2+3x| = x^2-3x$.

$$\lim_{x \rightarrow 3^+} \frac{|-x^2+3x| + x^2 - 5x + 6}{x^2 - 9} \stackrel{(0)}{=} \lim_{x \rightarrow 3^+} \frac{x^2-3x+x^2-5x+6}{x^2-9} = \lim_{x \rightarrow 3^+} \frac{2x^2-8x+6}{x^2-9} = 2 \lim_{x \rightarrow 3^+} \frac{x^2-4x+3}{(x+3)(x-3)} = 2 \lim_{x \rightarrow 3^+} \frac{(x-3)(x-1)}{(x-3)(x+3)} = 2 \lim_{x \rightarrow 3^+} \frac{x-1}{x+3} = \frac{4}{6} = \frac{2}{3} \dots \dots \dots (2)$$

Από (1) και (2) επειδή $-\frac{1}{3} = \lim_{x \rightarrow 3^-} \frac{|-x^2+3x| + x^2 - 5x + 6}{x^2 - 9} \neq \lim_{x \rightarrow 3^+} \frac{|-x^2+3x| + x^2 - 5x + 6}{x^2 - 9} = \frac{2}{3}$ συμπεραίνουμε ότι δεν υπάρχει το όριο $\lim_{x \rightarrow 3} \frac{|-x^2+3x| + x^2 - 5x + 6}{x^2 - 9}$.

4. Να υπολογίσετε τα όρια:

<p>i) $\lim_{x \rightarrow -1} \frac{4- x+2 }{ 3x-1 +x}$</p> <p>ii) $\lim_{x \rightarrow -1} \frac{ 2x-1 +x-2}{x^2-1}$</p>	<p>iii) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{2x}{ x^2-x }$</p> <p>iv) $\lim_{x \rightarrow 2} \frac{ x-3 +3 x-1 -4}{x-2}$</p>
--	--

Λύση: i) Βρίσκουμε το πεδίο ορισμού.

$$|3x-1|+x \neq 0 \Leftrightarrow |3x-1| \neq -x \Leftrightarrow \begin{cases} 3x-1 \neq -x, & \text{αν } x > \frac{1}{3} \\ -3x+1 \neq -x, & \text{αν } x < \frac{1}{3} \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x \neq \frac{1}{4}, & \text{αν } x > \frac{1}{3} \\ x \neq \frac{1}{2}, & \text{αν } x < \frac{1}{3} \end{cases} \text{ που είναι αληθής για κάθε } x \in \mathbb{R}.$$

Άρα $A_f = \mathbb{R}$ και το όριο έχει νόημα όταν $x \rightarrow -1$.

$$\lim_{x \rightarrow -1} \frac{4-|x+2|}{|3x-1|+x} = \frac{4-|-1+2|}{|-3-1|-1} = \frac{4-|1|}{|-4|-1} = \frac{4-1}{4-1} = \frac{3}{3} = 1.$$

ii) Το όριο έχει νόημα γιατί $A_f = (-\infty, -1) \cup (-1, 1) \cup (1, +\infty)$.

Επειδή $\lim_{x \rightarrow -1} (2x-1) = -3 < 0 \Rightarrow 2x-1 < 0$ κοντά στο -1, οπότε $|2x-1| = -2x+1$.

$$\lim_{x \rightarrow -1} \frac{|2x-1|+x-2}{x^2-1} \stackrel{(0)}{=} \lim_{x \rightarrow -1} \frac{-2x+1+x-2}{x^2-1} = \lim_{x \rightarrow -1} \frac{-x-1}{(x+1)(x-1)} = - \lim_{x \rightarrow -1} \frac{x+1}{(x+1)(x-1)} = - \lim_{x \rightarrow -1} \frac{1}{x-1} = \frac{1}{2}$$

iii) Το όριο έχει νόημα γιατί $A_f = (-\infty, 0) \cup (0, 1) \cup (1, +\infty)$.

$$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{2x}{|x^2 - x|} \stackrel{(0)}{=} \lim_{x \rightarrow 0} \frac{2x}{|x(x-1)|} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{2x}{|x| \cdot |x-1|}$$

- Όταν $x \rightarrow 0^+$ τότε $|x|=x$ και $\lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{2x}{|x^2-x|} = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{2x}{x \cdot |x-1|} = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{2}{|x-1|} = \frac{2}{|0-1|} = 2$.
- Όταν $x \rightarrow 0^-$ τότε $|x|=-x$ και $\lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{2x}{|x^2-x|} = -\lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{2x}{x \cdot |x-1|} = \lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{2}{|x-1|} = -\frac{2}{|0-1|} = -2$.

Επειδή $-2 = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{2x}{|x^2-x|} \neq \lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{2x}{|x^2-x|} = 2$, δεν υπάρχει το όριο $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{2x}{|x^2-x|}$.

iv) Το όριο έχει νόημα γιατί $A_f = (-\infty, 2) \cup (2, +\infty)$.

Επειδή $\lim_{x \rightarrow 2} (x-3) = -1 < 0 \Rightarrow x-3 < 0$ κοντά στο 2, οπότε $|x-3| = -x+3$.

Επειδή $\lim_{x \rightarrow 2} (x-1) = 1 > 0 \Rightarrow x-1 > 0$ κοντά στο 2, οπότε $|x-1| = x-1$.

$$\lim_{x \rightarrow 2} \frac{|x-3| + 3|x-1| - 4}{x-2} \stackrel{(0)}{=} \lim_{x \rightarrow 2} \frac{-x+3+3(x-1)-4}{x-2} = \lim_{x \rightarrow 2} \frac{2x-4}{x-2} = 2 \lim_{x \rightarrow 2} \frac{x-2}{x-2} = 2 \cdot 1 = 2$$

5. Να υπολογίσετε τα όρια, για τις διάφορες τιμές του $\alpha \in \mathbb{R}$:

i) $\lim_{x \rightarrow \alpha} \frac{\alpha^2 - x^2}{|x| - \alpha}$

ii) $\lim_{x \rightarrow \alpha} \frac{x - |\alpha|}{|x| - \alpha}$

Λύση: i) Το όριο έχει νόημα γιατί $A_f = \mathbb{R} - \{-\alpha, \alpha\}$ εάν $\alpha \geq 0$ και $A_f = \mathbb{R}$ εάν $\alpha < 0$.

$$\lim_{x \rightarrow \alpha} \frac{\alpha^2 - x^2}{|x| - \alpha} \stackrel{(0)}{=} \lim_{x \rightarrow \alpha} \frac{\alpha^2 - |x|^2}{|x| - \alpha} \lim_{x \rightarrow \alpha} \frac{(\alpha - |x|)(\alpha + |x|)}{|x| - \alpha} = -\lim_{x \rightarrow \alpha} \frac{(\alpha + |x|)}{|x| - \alpha} = -\lim_{x \rightarrow \alpha} (\alpha + |x|) = -\alpha - |\alpha|$$

ii) Το όριο έχει νόημα γιατί $A_f = \mathbb{R} - \{-\alpha, \alpha\}$ εάν $\alpha \geq 0$ και $A_f = \mathbb{R}$ εάν $\alpha < 0$.

• Όταν $\alpha = 0$ τότε $\lim_{x \rightarrow a} \frac{x - |\alpha|}{|x| - \alpha} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{x}{|x|}$. Επειδή εκατέρωθεν του 0 το x αλλάζει πρόσημο, θα βρούμε τα πλευρικά όρια.

$$\lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{x}{|x|} = \lim_{x \rightarrow 0^-} \left(\frac{x}{-x} \right) = -1 \text{ και } \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{x}{|x|} = \lim_{x \rightarrow 0^+} \left(\frac{x}{x} \right) = 1. \text{ Επομένως δεν υπάρχει το όριο όταν } \alpha = 0.$$

• Όταν $\alpha > 0$ τότε $|\alpha| = \alpha$ και αφού $\lim_{x \rightarrow \alpha} x = \alpha > 0$ θα είναι και $x > 0$ άρα $|x| = x$.

$$\text{Επομένως } \lim_{x \rightarrow \alpha} \frac{x - |\alpha|}{|x| - \alpha} = \lim_{x \rightarrow \alpha} \frac{x - \alpha}{x - \alpha} = 1.$$

• Όταν $\alpha < 0$ τότε $|\alpha| = -\alpha$ και αφού $\lim_{x \rightarrow \alpha} x = \alpha < 0$ θα είναι και $x < 0$ άρα $|x| = -x$.

$$\text{Επομένως } \lim_{x \rightarrow \alpha} \frac{x - |\alpha|}{|x| - \alpha} = \lim_{x \rightarrow \alpha} \frac{x + \alpha}{-x - \alpha} = -\lim_{x \rightarrow \alpha} \frac{x + \alpha}{x + \alpha} = -1.$$

6. Εάν $\lim_{x \rightarrow x_0} g(x) = 1$ και $g(x) \neq 1$ κοντά στο x_0 , να βρείτε το $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x)$, όπου $f(x) = \frac{\sqrt{g^2(x)+3}-2}{g(x)-1}$.

$$\begin{aligned} \text{Λύση: } \lim_{x \rightarrow x_0} f(x) &= \lim_{x \rightarrow x_0} \frac{\sqrt{g^2(x)+3}-2}{g(x)-1} \stackrel{(0)}{=} \lim_{x \rightarrow x_0} \frac{(\sqrt{g^2(x)+3}-2)(\sqrt{g^2(x)+3}+2)}{(g(x)-1)(\sqrt{g^2(x)+3}+2)} = \lim_{x \rightarrow x_0} \frac{g^2(x)+3-4}{(g(x)-1)(\sqrt{g^2(x)+3}+2)} \\ &= \lim_{x \rightarrow x_0} \frac{g^2(x)-1}{(g(x)-1)(\sqrt{g^2(x)+3}+2)} = \lim_{x \rightarrow x_0} \frac{(g(x)-1)(g(x)+1)}{(g(x)-1)(\sqrt{g^2(x)+3}+2)} = \lim_{x \rightarrow x_0} \frac{g(x)+1}{\sqrt{g^2(x)+3}+2} = \frac{1+1}{\sqrt{1+3}+2} = \frac{2}{4} = \frac{1}{2} \end{aligned}$$

7. Εάν $\alpha, \beta \in \mathbb{Z}$, και $f(x) = \begin{cases} 4x, & x \leq \beta \\ 2(x + \alpha) + 1, & x > \beta \end{cases}$, να δείξετε ότι δεν υπάρχει το $\lim_{x \rightarrow \beta} f(x)$.

Λύση: Για να υπάρχει το όριο, πρέπει $\lim_{x \rightarrow \beta^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow \beta^-} f(x) \Leftrightarrow \lim_{x \rightarrow \beta^-} (4x) = \lim_{x \rightarrow \beta^+} (2(x + \alpha) + 1) \Leftrightarrow 4\beta = 2(\beta + \alpha) + 1 \Leftrightarrow 2\beta = 2\alpha + 1 \Leftrightarrow \beta - \alpha = \frac{1}{2}$ που είναι αδύνατο, γιατί $\beta - \alpha \in \mathbb{Z}$ και $\frac{1}{2} \notin \mathbb{Z}$.

8. Να εξετάσετε εάν υπάρχουν $\alpha, \beta \in \mathbb{R}$, τέτοια ώστε $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^3 + \alpha x + 2\beta - 5}{x^2 - 1} = 4$.

Λύση: Θέτω $f(x) = \frac{x^3 + \alpha x + 2\beta - 5}{x^2 - 1}$.

Τότε $\lim_{x \rightarrow 1} f(x) = 4$ ..... (1)

και $x^3 + ax + 2\beta - 5 = (x^2 - 1)f(x) \Leftrightarrow \lim_{x \rightarrow 1} (x^3 + ax + 2\beta - 5) = \lim_{x \rightarrow 1} [(x^2 - 1)f(x)] \Leftrightarrow$
 $\Leftrightarrow 1 + \alpha + 2\beta - 5 = 0 \Leftrightarrow 2\beta = 4 - \alpha \dots\dots\dots (2)$

$\lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^3 + ax + 2\beta - 5}{x^2 - 1} = 4 \Leftrightarrow \lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^3 + ax + 4 - \alpha - 5}{x^2 - 1} = 4 \Leftrightarrow \lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^3 + \alpha x - \alpha - 1}{x^2 - 1} = 4 \Leftrightarrow$
 $\Leftrightarrow \lim_{x \rightarrow 1} \frac{(x-1)(x^2 + x + 1) + \alpha(x - 1)}{x^2 - 1} = 4 \Leftrightarrow \lim_{x \rightarrow 1} \frac{(x-1)(x^2 + x + 1 + \alpha)}{(x-1)(x+1)} = 4 \Leftrightarrow$
 $\Leftrightarrow \lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^2 + x + 1 + \alpha}{x + 1} = 4 \Leftrightarrow \frac{3 + \alpha}{2} = 4 \Leftrightarrow \alpha = 5$
 $(2) \Leftrightarrow \beta = -1/2.$

9. Να υπολογίσετε τα όρια:

i) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\eta\mu x}{x^3 - 1}$	v) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{x}{\eta\mu x}$	ix) $\lim_{x \rightarrow 1^+} \frac{(x^2 - 9)\eta\mu(x-1)}{ x^2 - 4x + 3 }$
ii) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\eta\mu x}{x^3 - x}$	vi) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{x}{\epsilon\varphi x}$	x) $\lim_{x \rightarrow -\alpha} \frac{\eta\mu x + \eta\mu \alpha}{x + \alpha}$
iii) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\eta\mu 2x}{\sqrt{x+4} - 2}$	vii) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\eta\mu 7x}{\epsilon\varphi 3x}$	
iv) $\lim_{x \rightarrow 2} \frac{\eta\mu(x-2)}{x^2 - 3x + 2}$	viii) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{x - \eta\mu x}{x + \eta\mu x}$	

Λύση: i) Το όριο έχει νόημα γιατί $A_f = \mathbb{R} - \{1\}$.

$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\eta\mu x}{x^3 - 1} = \frac{\eta\mu 0}{0 - 1} = 0.$

Το όριο δεν προκύπτει με τον κανόνα De l' Hospital, γιατί δεν είναι μορφή $(0/0)$ ή $(\pm\infty/\pm\infty)$.

ii) Το όριο έχει νόημα γιατί $A_f = \mathbb{R} - \{0, -1, 1\}$.

$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\eta\mu x}{x^3 - x} \stackrel{(0/0)}{=} \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\eta\mu x}{x(x^2 - 1)} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\eta\mu x}{x} \cdot \lim_{x \rightarrow 0} \frac{1}{x^2 - 1} = 1 \cdot \frac{1}{-1} = -1.$

2ος τρόπος: $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\eta\mu x}{x^3 - x} \stackrel{(0/0)}{=} \lim_{DLH} \frac{(\eta\mu x)'}{(x^3 - x)'} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sigma\upsilon\nu x}{3x^2 - 1} = \frac{\sigma\upsilon\nu 0}{-1} = \frac{1}{-1} = -1.$

iii) Βρίσκουμε το πεδίο ορισμού: $\left\{ \begin{matrix} x + 4 \geq 0 \\ \sqrt{x + 4} - 2 \neq 0 \end{matrix} \right\} \Leftrightarrow \left\{ \begin{matrix} x \geq -4 \\ x + 4 \neq 4 \end{matrix} \right\} \Leftrightarrow \left\{ \begin{matrix} x \geq -4 \\ x \neq 0 \end{matrix} \right\} \Leftrightarrow A_f = [-4, 0) \cup (0, +\infty)$
 και το όριο έχει νόημα.

$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\eta\mu 2x}{\sqrt{x+4} - 2} \stackrel{(0/0)}{=} \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(\sqrt{x+4} + 2)\eta\mu 2x}{(\sqrt{x+4} - 2)(\sqrt{x+4} + 2)} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(\sqrt{x+4} + 2)\eta\mu 2x}{x + 4 - 4} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(\sqrt{x+4} + 2)\eta\mu 2x}{x} =$
 $= \lim_{x \rightarrow 0} (\sqrt{x+4} + 2) \cdot 2 \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\eta\mu 2x}{2x} = 4 \cdot 2 \cdot 1 = 8.$

2ος τρόπος: $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\eta\mu 2x}{\sqrt{x+4} - 2} \stackrel{(0/0)}{=} \lim_{DLH} \frac{(\eta\mu 2x)'}{(\sqrt{x+4} - 2)'} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{2\sigma\upsilon\nu 2x}{\frac{1}{2\sqrt{x+4}}} = \lim_{x \rightarrow 0} (4\sqrt{x+4}\sigma\upsilon\nu 2x) = 8.$

iv) Πρέπει $x^2 - 3x + 2 \neq 0 \Leftrightarrow \Delta = 1, x \neq 1$ και $x \neq 2$. Άρα $A_f = [-\infty, 1) \cup (1, 2) \cup (2, +\infty)$ και το όριο έχει νόημα.

$\lim_{x \rightarrow 2} \frac{\eta\mu(x-2)}{x^2 - 3x + 2} \stackrel{(0/0)}{=} \lim_{x \rightarrow 2} \frac{\eta\mu(x-2)}{(x-2)(x-1)} = \lim_{x \rightarrow 2} \frac{\eta\mu(x-2)}{x-2} \cdot \lim_{x \rightarrow 2} \frac{1}{x-1} = \lim_{x \rightarrow 2} \frac{\eta\mu(x-2)}{x-2} \cdot \lim_{x \rightarrow 2} \frac{1}{x-1}$
 $\stackrel{\theta \acute{\epsilon} \tau \omega}{=} \lim_{u \rightarrow 0} \frac{\eta\mu u}{u} \cdot \frac{1}{2-1} = 1 \cdot 1 = 1.$

2ος τρόπος: $\lim_{x \rightarrow 2} \frac{\eta\mu(x-2)}{x^2 - 3x + 2} \stackrel{(0/0)}{=} \lim_{DLH} \frac{(\eta\mu(x-2))'}{(x^2 - 3x + 2)'} = \lim_{x \rightarrow 2} \frac{\sigma\upsilon\nu(x-2)}{2x - 3} \frac{\sigma\upsilon\nu 0}{4 - 3} = 1.$

v) Βρίσκουμε το πεδίο ορισμού: $\eta\mu x \neq 0 \Leftrightarrow x \neq k\pi, k \in \mathbb{Z} \Leftrightarrow A_f = \mathbb{R} - \{k\pi, k \in \mathbb{Z}\}$ και το όριο έχει νόημα.

$$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{x}{\eta\mu x} \stackrel{\left(\frac{0}{0}\right)}{=} \frac{1}{\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\eta\mu x}{x}} = \frac{1}{1} = 1.$$

2ος τρόπος : $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{x}{\eta\mu x} \stackrel{\left(\frac{0}{0}\right)}{=} \lim_{DLH} \frac{(x)'}{(\eta\mu x)'} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{1}{\sigma\upsilon\nu x} = \frac{1}{\sigma\upsilon\nu 0} = \frac{1}{1} = 1.$

vi) Βρίσκουμε το πεδίο ορισμού: $\epsilon\phi x \neq 0 \Leftrightarrow x \neq k\pi, k \in \mathbb{Z} \Leftrightarrow A_f = \mathbb{R} - \{k\pi, k \in \mathbb{Z}\}$ και το όριο έχει νόημα.

$$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{x}{\epsilon\phi x} \stackrel{\left(\frac{0}{0}\right)}{=} \lim_{x \rightarrow 0} \frac{x}{\frac{\eta\mu x}{\sigma\upsilon\nu x}} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{x \sigma\upsilon\nu x}{\eta\mu x} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{x}{\eta\mu x} \cdot \lim_{x \rightarrow 0} \sigma\upsilon\nu x \stackrel{(v)}{=} 1 \cdot 1 = 1.$$

2ος τρόπος : $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{x}{\epsilon\phi x} \stackrel{\left(\frac{0}{0}\right)}{=} \lim_{DLH} \frac{(x)'}{(\epsilon\phi x)'} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{1}{\frac{1}{\sigma\upsilon\nu^2 x}} = \lim_{x \rightarrow 0} \sigma\upsilon\nu^2 x = \sigma\upsilon\nu^2 0 = 1.$

vii) Βρίσκουμε το πεδίο ορισμού: $\epsilon\phi 3x \neq 0 \Leftrightarrow x \neq k\pi/3, k \in \mathbb{Z} \Leftrightarrow A_f = \mathbb{R} - \{k\pi/3, k \in \mathbb{Z}\}$ και το όριο έχει νόημα.

$$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\eta\mu 7x}{\epsilon\phi 3x} \stackrel{\left(\frac{0}{0}\right)}{=} \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\frac{\eta\mu 7x}{7x}}{\frac{\epsilon\phi 3x}{3x}} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{7 \frac{\eta\mu 7x}{7x}}{3 \frac{\epsilon\phi 3x}{3x}} \stackrel{(9)}{=} \frac{7 \cdot 1}{3 \cdot 1} = \frac{7}{3}.$$

Θέτω $7x=w$.
Τότε $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\eta\mu 7x}{7x} = \lim_{w \rightarrow 0} \frac{\epsilon\phi w}{w} = 1$
(άσκ. 6.1 σχ. βιβλίου σελ. 57)

Θέτω $3x=u$.
Τότε $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\epsilon\phi 3x}{3x} = \lim_{u \rightarrow 0} \frac{\epsilon\phi u}{u} = 1$
(άσκ. 6.1 σχ. βιβλίου σελ. 57)

Διαιρούμε αριθμητή & παρονομαστή με x

2ος τρόπος : $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\eta\mu 7x}{\epsilon\phi 3x} \stackrel{\left(\frac{0}{0}\right)}{=} \lim_{DLH} \frac{(\eta\mu 7x)'}{(\epsilon\phi 3x)'} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sigma\upsilon\nu 7x \cdot (7x)'}{\frac{1}{\sigma\upsilon\nu^2 3x} (3x)'} = \frac{7}{3} \lim_{x \rightarrow 0} (\sigma\upsilon\nu 7x \sigma\upsilon\nu^2 3x) = \frac{7}{3} \cdot 1 \cdot 1 = \frac{7}{3}.$

viii) Βρίσκουμε το πεδίο ορισμού: Θέτω $f(x)=x+\eta\mu x, x \in \mathbb{R}$.
 $f'(x)=1+\sigma\upsilon\nu x \geq 0$ με $f'(x)=0$ στα σημεία $x=2k\pi+\pi, k \in \mathbb{Z}$, στα οποία η f είναι συνεχής ως άθροισμα συνεχών συναρτήσεων. Άρα f γνησίως αύξουσα στο R
 Προφανής ρίζα $x=0$ και επειδή f γνησίως αύξουσα στο R, η ρίζα είναι μοναδική.
 Άρα $A_f = \mathbb{R}^*$ και το όριο έχει νόημα.

$$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{x - \eta\mu x}{x + \eta\mu x} \stackrel{\left(\frac{0}{0}\right)}{=} \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\frac{x}{x} - \frac{\eta\mu x}{x}}{\frac{x}{x} + \frac{\eta\mu x}{x}} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 - \frac{\eta\mu x}{x}}{1 + \frac{\eta\mu x}{x}} = \frac{1 - \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\eta\mu x}{x}}{1 + \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\eta\mu x}{x}} = \frac{1-1}{1+1} = 0.$$

Διαιρούμε αριθμητή & παρονομαστή με x

2ος τρόπος : $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{x - \eta\mu x}{x + \eta\mu x} \stackrel{\left(\frac{0}{0}\right)}{=} \lim_{DLH} \frac{(x - \eta\mu x)'}{(x + \eta\mu x)'} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 - \sigma\upsilon\nu x}{1 + \sigma\upsilon\nu x} = \frac{1-1}{1+1} = 0.$

viii) $x^2 - 4x + 3 \neq 0 \Leftrightarrow \Delta = 4, x \neq 1$ και $x \neq 3$. Το όριο έχει νόημα γιατί $A_f = (-\infty, 1) \cup (1, 3) \cup (3, +\infty)$.
 Βρίσκουμε το πρόσημο του $x^2 - 4x + 3$.

x	$-\infty$	1	3	$+\infty$
$x^2 - 4x + 3$	+	-	+	

Από τον πίνακα πρόσημου βλέπουμε ότι όταν $x \rightarrow 1^+$, τότε $1 < x < 3 \Rightarrow x^2 - 4x + 3 < 0 \Leftrightarrow |x^2 - 4x + 3| = -(x^2 - 4x + 3)$.

$$\lim_{x \rightarrow 1^+} \frac{(x^2 - 9)\eta\mu(x-1)}{|x^2 - 4x + 3|} \stackrel{\left(\frac{0}{0}\right)}{=} - \lim_{x \rightarrow 1^+} \frac{(x-3)(x+3)\eta\mu(x-1)}{(x-1)(x-3)} = - \lim_{x \rightarrow 1^+} \frac{(x+3)\eta\mu(x-1)}{x-1} = - \lim_{x \rightarrow 1^+} \frac{\eta\mu(x-1)}{x-1} \cdot \lim_{x \rightarrow 1^+} (x+3) =$$

$$= -4 \cdot \lim_{x \rightarrow 1^+} \frac{\eta\mu(x-1)}{x-1} = -4 \cdot \lim_{u \rightarrow 0^+} \frac{\eta\mu u}{u} = -4 \cdot 1 = -4.$$

Θέτω $x-1=u$. Τότε $\lim_{x \rightarrow 1} u = \lim_{x \rightarrow 1} (x-1) = 0$ και $u > 0$.

ix) Το όριο έχει νόημα γιατί $A_f = (-\infty, -a) \cup (a, +\infty)$.
 Θέτω $x+a=u$. Τότε $x=u-a$ και $\lim_{x \rightarrow -a} u = \lim_{x \rightarrow -a} (x+a) = 0$, οπότε

$$\lim_{x \rightarrow -a} \frac{\eta\mu x + \eta\mu a}{x+a} \stackrel{\left(\frac{0}{0}\right)}{=} \lim_{u \rightarrow 0} \frac{\eta\mu(u-a) + \eta\mu a}{u} = \lim_{u \rightarrow 0} \frac{\eta\mu u \sigma\upsilon\nu a - \sigma\upsilon\nu \eta\mu a + \eta\mu a}{u} = \lim_{u \rightarrow 0} \frac{\eta\mu u \sigma\upsilon\nu a - \eta\mu a (1 - \sigma\upsilon\nu u)}{u} =$$

$$= \lim_{u \rightarrow 0} \left(\frac{\eta\mu\sigma\upsilon\alpha}{u} - \frac{\eta\mu\alpha(1-\sigma\upsilon\upsilon\upsilon)}{u} \right) = \sigma\upsilon\alpha \lim_{u \rightarrow 0} \frac{\eta\mu\upsilon}{u} - \eta\mu\alpha \lim_{u \rightarrow 0} \frac{1-\sigma\upsilon\upsilon\upsilon}{u} = \sigma\upsilon\alpha \cdot 1 - \eta\mu\alpha \cdot 0 = \sigma\upsilon\alpha.$$

2ος τρόπος: $\lim_{x \rightarrow -\alpha} \frac{\eta\mu\chi + \eta\mu\alpha}{x + \alpha} \stackrel{DLH}{=} \lim_{x \rightarrow -\alpha} \frac{\left(\frac{0}{0}\right)}{\left(\frac{0}{0}\right)} = \lim_{x \rightarrow -\alpha} \frac{(\eta\mu\chi + \eta\mu\alpha)'}{(x + \alpha)'} = \lim_{x \rightarrow -\alpha} \frac{\sigma\upsilon\upsilon\chi}{1} = \sigma\upsilon\alpha..$

10. Να υπολογίσετε τα $\alpha, \beta \in \mathbb{R}$, τέτοια ώστε η γραφική παράσταση της συνάρτησης

$$f(x) = \begin{cases} 2ax + 5\beta, & \text{αν } x \leq 0 \\ x^2 + 3\beta x + \alpha + \beta, & \text{αν } x > 0 \end{cases},$$

να διέρχεται από το σημείο $A(-1,3)$ και να υπάρχει το $\lim_{x \rightarrow 0} f(x)$.

Λύση: Επειδή οι άγνωστοι είναι δυο, θέλουμε δυο εξισώσεις.

$$\left\{ \begin{array}{l} f(-1) = 3 \\ \text{και} \\ \lim_{x \rightarrow 0^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow 0^+} f(x) \end{array} \right\} \Leftrightarrow \left\{ \begin{array}{l} -2\alpha + 5\beta = 3 \\ \text{και} \\ \lim_{x \rightarrow 0^-} (2ax + 5\beta) = \lim_{x \rightarrow 0^+} (x^2 + 3\beta x + \alpha + \beta) \end{array} \right\} \Leftrightarrow \left\{ \begin{array}{l} -2\alpha + 5\beta = 3 \\ \text{και} \\ 5\beta = \alpha + \beta \end{array} \right\} \Leftrightarrow \left\{ \begin{array}{l} -2\alpha + 5\beta = 3 \\ \text{και} \\ 4\beta = \alpha \end{array} \right\} \Leftrightarrow \left\{ \begin{array}{l} -8\beta + 5\beta = 3 \\ \text{και} \\ 4\beta = \alpha \end{array} \right\} \Leftrightarrow \left\{ \begin{array}{l} -3\beta = 3 \\ \text{και} \\ 4\beta = \alpha \end{array} \right\} \Leftrightarrow \left\{ \begin{array}{l} \beta = -1 \\ \text{και} \\ \alpha = -4 \end{array} \right\}.$$

11. Αν $f(x) = \begin{cases} 3x^2 - \alpha x + \beta, & \text{αν } x \leq -2 \\ (\beta + 2)x^2 - x + \alpha, & \text{αν } -2 < x < 1, \\ x^2 + 2\beta x + 2\alpha - 6, & \text{αν } x \geq 1 \end{cases}$ να υπολογίσετε τα $\alpha, \beta \in \mathbb{R}$, τέτοια ώστε να υπάρχουν τα όρια $\lim_{x \rightarrow -2} f(x)$ και $\lim_{x \rightarrow 1} f(x)$.

Λύση: Επειδή οι άγνωστοι είναι δυο, θέλουμε δυο εξισώσεις.

$$\left\{ \begin{array}{l} \lim_{x \rightarrow -2^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow -2^+} f(x) \\ \text{και} \\ \lim_{x \rightarrow 1^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow 1^+} f(x) \end{array} \right\} \Leftrightarrow \left\{ \begin{array}{l} \lim_{x \rightarrow -2^-} (3x^2 - \alpha x + \beta) = \lim_{x \rightarrow -2^+} [(\beta + 2)x^2 - x + \alpha] \\ \text{και} \\ \lim_{x \rightarrow 1^-} [(\beta + 2)x^2 - x + \alpha] = \lim_{x \rightarrow 1^+} [x^2 + 2\beta x + 2\alpha - 6] \end{array} \right\} \Leftrightarrow \left\{ \begin{array}{l} 3\beta - \alpha = 2 \\ \text{και} \\ \alpha + \beta = 6 \end{array} \right\} \Leftrightarrow \left\{ \begin{array}{l} \beta = 2 \\ \text{και} \\ \alpha = 4 \end{array} \right\}.$$

12. Εάν $\lim_{x \rightarrow x_0} (3f(x) - 2g(x)) = 7$ και $\lim_{x \rightarrow x_0} (3g(x) + 7f(x)) = 1$ να υπολογίσετε τα όρια $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x)$ και $\lim_{x \rightarrow x_0} g(x)$.

Λύση: Θέτω $\left\{ \begin{array}{l} \varphi(x) = 3f(x) - 2g(x) \\ \& \\ \sigma(x) = 3g(x) + 7f(x) \end{array} \right\} \dots\dots\dots (\Sigma)$

Τότε οι δοθείσες γίνονται $\lim_{x \rightarrow x_0} \varphi(x) = 7$ και $\lim_{x \rightarrow x_0} \sigma(x) = 1 \dots\dots\dots (1)$

Λύνουμε το σύστημα (Σ) ως προς $f(x)$ και $g(x)$:

$$\left\{ \begin{array}{l} \varphi(x) = 3f(x) - 2g(x) \\ \& \\ \sigma(x) = 3g(x) + 7f(x) \end{array} \right\} \begin{matrix} \times 7 \\ \times (-3) \end{matrix} \Leftrightarrow \left\{ \begin{array}{l} 7\varphi(x) = 21f(x) - 14g(x) \\ \& \\ -3\sigma(x) = -9g(x) - 21f(x) \end{array} \right\} (+)$$

$$23g(x) = 3\sigma(x) - 7\varphi(x) \Leftrightarrow g(x) = \frac{3}{23}\sigma(x) - \frac{7}{23}\varphi(x) \text{ και}$$

$$\left\{ \begin{array}{l} \varphi(x) = 3f(x) - 2g(x) \\ \& \\ \sigma(x) = 3g(x) + 7f(x) \end{array} \right\} \begin{matrix} \times 3 \\ \times 2 \end{matrix} \Leftrightarrow \left\{ \begin{array}{l} 3\varphi(x) = 9f(x) - 6g(x) \\ \& \\ 2\sigma(x) = 6g(x) + 14f(x) \end{array} \right\} (+)$$

$$23f(x) = 3\varphi(x) + 2\sigma(x) \Leftrightarrow f(x) = \frac{3}{23}\varphi(x) + \frac{2}{23}\sigma(x).$$

Άρα $\lim_{x \rightarrow x_0} g(x) = \frac{3}{23} \lim_{x \rightarrow x_0} \sigma(x) - \frac{7}{23} \lim_{x \rightarrow x_0} \varphi(x) \stackrel{(1)}{=} \frac{3}{23} \cdot 1 - \frac{7}{23} \cdot 7 = -\frac{46}{23} = -2$

και $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = \frac{3}{23} \lim_{x \rightarrow x_0} \varphi(x) + \lim_{x \rightarrow x_0} \frac{2}{23} \sigma(x) \stackrel{(1)}{=} \frac{3}{23} \cdot 7 + \frac{2}{23} \cdot 1 = \frac{23}{23} = 1.$

13. Εάν f περιπτή στο $\mathbb{R}$ και $\lim_{x \rightarrow 2} (f(x) - 1 + \sqrt{x}) = \sqrt{2}$, να υπολογίσετε το $\lim_{x \rightarrow -2} f(x)$.

Λύση: Θέτω $g(x) = f(x) - 1 + \sqrt{x}$.

Τότε $\lim_{x \rightarrow 2} g(x) = \sqrt{2}$ ..... (1)

και $f(x) = g(x) + 1 - \sqrt{x}$ οπότε $\lim_{x \rightarrow 2} f(x) = \lim_{x \rightarrow 2} (g(x) + 1 - \sqrt{x}) \stackrel{(1)}{=} \sqrt{2} + 1 - \sqrt{2} = 1$. (2)

$\lim_{x \rightarrow -2} f(x) = \lim_{u \rightarrow 2} f(-u) \stackrel{(1)}{=} -\lim_{u \rightarrow 2} f(u) = -1$.

Θέτω $u=-x$ $f =$ περιπτή

14. Εάν $f(x)=f(1-x)$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$, και $\lim_{x \rightarrow 2} \frac{f(x)+4}{x-2}$, να υπολογίσετε το $\lim_{x \rightarrow -1} f(x)$.

Λύση: Θέτω $g(x) = \frac{f(x)+4}{x-2}$.

Τότε $\lim_{x \rightarrow 2} g(x) = 1$ ..... (1)

και $f(x) = (x - 2)g(x) - 4$ οπότε $\lim_{x \rightarrow 2} f(x) = \lim_{x \rightarrow 2} ((x - 2)g(x) - 4) \stackrel{(1)}{=} 0 \cdot 1 - 4 = -4$ ..... (2)

$\lim_{x \rightarrow -1} f(x) = \lim_{u \rightarrow 2} f(1 - u) \stackrel{(2)}{=} \lim_{u \rightarrow 2} f(u) = -4$.

Θέτω $u=1-x$. Τότε $\lim_{x \rightarrow -1} u = \lim_{x \rightarrow -1} (1 - x) = 2$

15. Εάν $\lim_{x \rightarrow x_0} \frac{f(x)-2}{f(x)+3} = 0$, να δείξετε ότι $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = 2$.

Λύση: Θέτω $g(x) = \frac{f(x)-2}{f(x)+3}$.

Τότε $\lim_{x \rightarrow x_0} g(x) = 0$ ..... (1)

και $f(x) - 2 = (f(x) + 3)g(x) \Leftrightarrow f(x) - 2 = f(x)g(x) + 3g(x) \Leftrightarrow f(x) - f(x)g(x) = 3g(x) + 2 \Leftrightarrow \Leftrightarrow f(x)(1 - g(x)) = 3g(x) + 2$ και επειδή $g(x) = \frac{f(x)-2}{f(x)+3} \neq 1$ (γιατί αν $g(x)=1$ τότε $f(x)-2=f(x)+3 \Leftrightarrow$

$\Leftrightarrow -2=3$ άτοπο), θα είναι $f(x) = \frac{3g(x)+2}{1-g(x)}$ οπότε $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = \lim_{x \rightarrow x_0} \frac{3g(x)+2}{1-g(x)} \stackrel{(1)}{=} \frac{3 \cdot 0 + 2}{1 - 0} = 2$.

16. Εάν $|f(x) - g(x)| \leq h(x)$, για κάθε $x \in (\alpha, x_0) \cup (x_0, \beta)$, και $\lim_{x \rightarrow x_0} h(x) = 0$, $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = l$, με $l \in \mathbb{R}$, να δείξετε ότι και $\lim_{x \rightarrow x_0} g(x) = l$.

Λύση: $|f(x) - g(x)| \leq h(x) \Leftrightarrow$
 $|g(x) - f(x)| \leq h(x) \Leftrightarrow$
 $-h(x) \leq g(x) - f(x) \leq h(x) \Leftrightarrow$
 $f(x) - h(x) \leq g(x) \leq f(x) + h(x)$
 επειδή $\lim_{x \rightarrow x_0} (f(x) - h(x)) = l - 0 = l$
 και $\lim_{x \rightarrow x_0} (f(x) + h(x)) = l + 0 = l$ } $\xrightarrow{\text{κριτ. παρεμβ.}}$ $\lim_{x \rightarrow x_0} g(x) = l$.

17. Αν για κάθε $x \in \mathbb{R}$ είναι $|\eta\mu x - xf(x)| \leq |x - \eta\mu x|$, να δείξετε ότι $\lim_{x \rightarrow 0} f(x) = 1$.

Λύση: $|\eta\mu x - xf(x)| \leq |x - \eta\mu x|$
 $\Leftrightarrow |xf(x) - \eta\mu x| \leq |x - \eta\mu x|$
 $\Leftrightarrow \frac{|xf(x) - \eta\mu x|}{|x|} \leq \frac{|x - \eta\mu x|}{|x|}$
 $\Leftrightarrow \left| \frac{xf(x) - \eta\mu x}{x} \right| \leq \left| \frac{x - \eta\mu x}{x} \right|$
 $\Leftrightarrow \left| \frac{xf(x)}{x} - \frac{\eta\mu x}{x} \right| \leq \left| \frac{x}{x} - \frac{\eta\mu x}{x} \right|$
 $\Leftrightarrow \left| f(x) - \frac{\eta\mu x}{x} \right| \leq \left| 1 - \frac{\eta\mu x}{x} \right|$

$$\Leftrightarrow -\left|1 - \frac{\eta\mu x}{x}\right| \leq f(x) - \frac{\eta\mu x}{x} \leq \left|1 - \frac{\eta\mu x}{x}\right|$$

$$\Leftrightarrow \frac{\eta\mu x}{x} - \left|1 - \frac{\eta\mu x}{x}\right| \leq f(x) \leq \frac{\eta\mu x}{x} + \left|1 - \frac{\eta\mu x}{x}\right|$$

Επειδή $\lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{\eta\mu x}{x} - \left|1 - \frac{\eta\mu x}{x}\right|\right) = 1 - |1 - 1| = 1 - 0 = 1$
 και $\lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{\eta\mu x}{x} + \left|1 - \frac{\eta\mu x}{x}\right|\right) = 1 + |1 - 1| = 1 + 0 = 1$ } $\xrightarrow{\text{κριτ. παρεμβ.}} \lim_{x \rightarrow 0} f(x) = 1.$

18. Αν $\lim_{x \rightarrow x_0} (f(x) - g(x)) = 0$, υπάρχουν τα όρια των f και g στο x_0 και $f(x) < 0 < g(x)$ κοντά στο x_0 , να δείξετε ότι $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = \lim_{x \rightarrow x_0} g(x) = 0$.

Λύση: $f(x) < 0 \Rightarrow \lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = l_1 \leq 0$ ..... (1)

$g(x) > 0 \Rightarrow \lim_{x \rightarrow x_0} g(x) = l_2 \geq 0$ ..... (2)

$\lim_{x \rightarrow x_0} (f(x) - g(x)) = 0 \Leftrightarrow \lim_{x \rightarrow x_0} f(x) - \lim_{x \rightarrow x_0} g(x) = 0 \Leftrightarrow \lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = \lim_{x \rightarrow x_0} g(x) \Leftrightarrow l_1 = l_2$ (3)

Από (1), (2) και (3) προκύπτει $l_1 = l_2 = 0$.

19. Εάν $f^2(x) - 2f(x) + \sin^2 x \leq 0$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$, να δείξετε ότι $\lim_{x \rightarrow 0} f(x) = 1$.

Λύση: $f^2(x) - 2f(x) + \sin^2 x \leq 0 \Leftrightarrow$
 $f^2(x) - 2f(x) + 1 - \eta\mu^2 x \leq 0 \Leftrightarrow$
 $f^2(x) - 2f(x) + 1 \leq \eta\mu^2 x \Leftrightarrow$
 $(f(x) - 1)^2 \leq \eta\mu^2 x \Leftrightarrow$
 $|f(x) - 1| \leq |\eta\mu x| \Leftrightarrow$
 $-|\eta\mu x| \leq f(x) - 1 \leq |\eta\mu x| \Leftrightarrow$
 $1 - |\eta\mu x| \leq f(x) \leq 1 + |\eta\mu x|$ ..... (1)

Επίσης $\lim_{x \rightarrow 0} (1 - |\eta\mu x|) = 1 - 0 = 1$ ..... (2)

Και $\lim_{x \rightarrow 0} (1 + |\eta\mu x|) = 1 + 0 = 1$ ..... (3)

Από (1), (2) και (3) και από το **κριτήριο παρεμβολής**, έπεται ότι $\lim_{x \rightarrow 0} f(x) = 1$.

20. Εάν $2x\eta\mu x + f^2(x) \leq 2xf(x) + \eta\mu^2 x$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$, να δείξετε ότι $\lim_{x \rightarrow 0} f(x) = 0$.

Λύση: $2x\eta\mu x + f^2(x) \leq 2xf(x) + \eta\mu^2 x \Leftrightarrow$
 $f^2(x) - 2xf(x) \leq \eta\mu^2 x - 2x\eta\mu x \Leftrightarrow$
 $f^2(x) - 2xf(x) + x^2 \leq \eta\mu^2 x - 2x\eta\mu x + x^2 \Leftrightarrow$
 $(f(x) - x)^2 \leq (x - \eta\mu x)^2 \Leftrightarrow$
 $|f(x) - x| \leq |x - \eta\mu x| \Leftrightarrow$
 $-|x - \eta\mu x| \leq f(x) - x \leq |x - \eta\mu x| \Leftrightarrow$
 $x - |x - \eta\mu x| \leq f(x) \leq x + |x - \eta\mu x|$

Επίσης $\lim_{x \rightarrow 0} (x - |x - \eta\mu x|) = 0 - |0 - 0| = 0$ ..... (2)

Και $\lim_{x \rightarrow 0} (x + |x - \eta\mu x|) = 0 + |0 - 0| = 0$ ..... (3)

Από (1), (2) και (3) και από το **κριτήριο παρεμβολής**, έπεται ότι $\lim_{x \rightarrow 0} f(x) = 0$.

21. Εάν $x - x^3 \leq 2f(x) \leq x$, για κάθε $x \in \mathbb{R}$, να υπολογίσετε τα $\lim_{x \rightarrow 0} f(x)$ και $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{f(x)}{x}$.

Λύση: $x - x^3 \leq 2f(x) \leq x \Leftrightarrow$
 $\frac{x - x^3}{2} \leq f(x) \leq \frac{x}{2}$

Επειδή $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{x - x^3}{2} = \frac{0 - 0^3}{2} = 0$
 και $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{x}{2} = 0$ } $\xrightarrow{\text{κριτ. παρεμβ.}} \lim_{x \rightarrow 0} f(x) = 0.$

Για τον υπολογισμό του δεύτερου ορίου διακρίνουμε περιπτώσεις:

- $x < 0$. Τότε $x - x^3 \leq 2f(x) \leq x \Rightarrow$

$$\begin{aligned} \frac{x-x^3}{2x} &\geq \frac{f(x)}{x} \geq \frac{x}{2x} \Rightarrow \\ \frac{1-x^2}{2} &\geq \frac{f(x)}{x} \geq \frac{1}{2} \\ \text{Επειδή} \quad \lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{1-x^2}{2} &= \frac{1-0^2}{2} = \frac{1}{2} \\ \text{και} \quad \lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{1}{2} &= \frac{1}{2} \end{aligned} \left. \vphantom{\begin{aligned} \frac{x-x^3}{2x} &\geq \frac{f(x)}{x} \geq \frac{x}{2x} \Rightarrow \\ \frac{1-x^2}{2} &\geq \frac{f(x)}{x} \geq \frac{1}{2} \\ \lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{1-x^2}{2} &= \frac{1-0^2}{2} = \frac{1}{2} \\ \lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{1}{2} &= \frac{1}{2} \end{aligned}} \right\} \xrightarrow{\text{κριτ. παρεμβ.}} \lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{f(x)}{x} = \frac{1}{2} \dots\dots\dots(1)$$

• $x > 0$. Τότε $x-x^3 \leq 2f(x) \leq x \Rightarrow$

$$\begin{aligned} \frac{x-x^3}{2x} &\leq \frac{f(x)}{x} \leq \frac{x}{2x} \Rightarrow \\ \frac{1-x^2}{2} &\leq \frac{f(x)}{x} \leq \frac{1}{2} \\ \text{Επειδή} \quad \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{1-x^2}{2} &= \frac{1-0^2}{2} = \frac{1}{2} \\ \text{και} \quad \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{1}{2} &= \frac{1}{2} \end{aligned} \left. \vphantom{\begin{aligned} \frac{x-x^3}{2x} &\leq \frac{f(x)}{x} \leq \frac{x}{2x} \Rightarrow \\ \frac{1-x^2}{2} &\leq \frac{f(x)}{x} \leq \frac{1}{2} \\ \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{1-x^2}{2} &= \frac{1-0^2}{2} = \frac{1}{2} \\ \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{1}{2} &= \frac{1}{2} \end{aligned}} \right\} \xrightarrow{\text{κριτ. παρεμβ.}} \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{f(x)}{x} = \frac{1}{2} \dots\dots\dots(2)$$

Από τις (1) και (2) έχουμε $\lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{f(x)}{x} = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{f(x)}{x} = \frac{1}{2} \Leftrightarrow \lim_{x \rightarrow 0} \frac{f(x)}{x} = \frac{1}{2}$.

22. Έστω $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}$ με $f(x) \geq 1/2$ και για κάθε $x > 0$ ισχύει $f(x)-1 < x < f^2(x)-f(x)$. Να δείξετε ότι $\lim_{x \rightarrow 0} f(x) = 1$.

Λύση: $f(x)-1 < x \Rightarrow$ (παρατήρηση 5)

$$\lim_{x \rightarrow 0} (f(x) - 1) \leq \lim_{x \rightarrow 0} x = 0 \Rightarrow$$

$$\lim_{x \rightarrow 0} f(x) \leq 1 \dots\dots\dots(1)$$

Επίσης $f^2(x)-f(x) > x \Rightarrow$

$$f^2(x) - f(x) + \frac{1}{4} > x + \frac{1}{4} \Rightarrow$$

$$\left(f(x) - \frac{1}{2}\right)^2 > x + \frac{1}{4} \Rightarrow$$

$$\left|f(x) - \frac{1}{2}\right| > \sqrt{x + \frac{1}{4}} \text{ και επειδή } f(x) \geq \frac{1}{2} \Rightarrow$$

$$f(x) - \frac{1}{2} > \sqrt{x + \frac{1}{4}} \Rightarrow$$

$$f(x) > \frac{1}{2} + \sqrt{x + \frac{1}{4}} \Rightarrow \dots\dots\dots(\text{παρατήρηση 5})$$

$$\lim_{x \rightarrow 0} f(x) \geq \lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{1}{2} + \sqrt{x + \frac{1}{4}}\right) \Rightarrow$$

$$\lim_{x \rightarrow 0} f(x) \geq 1 \dots\dots\dots(2)$$

Από (1) και (2) $\Rightarrow \lim_{x \rightarrow 0} f(x) = 1$.

23. Έστω $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ τέτοια ώστε $f^3(x)+2x^2f(x)=3\eta\mu^3 x$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$. Εάν $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{f(x)}{x} = \alpha \in \mathbb{R}$,

i) να δείξετε ότι $\alpha=1$,

ii) να βρείτε το $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{f(\eta\mu x)}{x}$.

Λύση: i) $f^3(x)+2x^2f(x)=3\eta\mu^3 x \Leftrightarrow$

$$\frac{f^3(x)}{x^3} + \frac{2x^2f(x)}{x^3} = \frac{3\eta\mu^3 x}{x^3} \Leftrightarrow$$

$$\left(\frac{f(x)}{x}\right)^3 + 2\frac{f(x)}{x} = 3\left(\frac{\eta\mu x}{x}\right)^3 \text{ και αφού υπάρχει το όριο } \lim_{x \rightarrow 0} \frac{f(x)}{x} \in \mathbb{R},$$

$$\left(\lim_{x \rightarrow 0} \frac{f(x)}{x}\right)^3 + 2\lim_{x \rightarrow 0} \frac{f(x)}{x} = 3\left(\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\eta\mu x}{x}\right)^3 \Leftrightarrow$$

$$\alpha^3 + 2\alpha = 3 \Leftrightarrow$$

$$\alpha^3 + 2\alpha - 3 = 0 \dots\dots\dots(1)$$

1	0	2	-3	1
↓	1	1	3	
1	1	3	0	

(1) $\Leftrightarrow (\alpha-1)(\alpha^2+\alpha+3)=0 \Leftrightarrow \alpha=1$ ή $\alpha^2+\alpha+3=0$ που έχει $\Delta=-11<0$ και είναι αδύνατη. Άρα $\alpha=1$.

ii) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{f(\eta\mu x)}{x} = \lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{f(\eta\mu x)}{\eta\mu x} \cdot \frac{\eta\mu x}{x} \right) = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{f(\eta\mu x)}{\eta\mu x} \cdot \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\eta\mu x}{x} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{f(\eta\mu x)}{\eta\mu x} = \lim_{u \rightarrow 0} \frac{f(u)}{u} = 1.$

Θέτω $u=\eta\mu x$. Τότε $\lim_{x \rightarrow 0} u = \lim_{x \rightarrow 0} \eta\mu x = \eta\mu 0 = 0$

24.24768-2: Θεωρούμε τις συναρτήσεις με τύπους $f(x) = x^2 - x + 1$ και $g(x) = \sqrt{4x - 3}$.

α) Να αποδείξετε ότι για κάθε $x \in \mathbb{R}$, ισχύει $f(x) \geq \frac{3}{4}$. (Μονάδες 6)

β) Να βρείτε τη συνάρτηση $h = g \circ f$. (Μονάδες 9)

γ) Αν $h(x) = |2x - 1|$ είναι η σύνθεση του ερωτήματος (β), να υπολογίσετε το όριο $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{h(x)-1}{\sqrt{x+1}-1}$ (Μονάδες 10)

Λύση:

α) Είναι $f(x) \geq \frac{3}{4} \Leftrightarrow 4(x^2-x+1) \geq 3$
 $\Leftrightarrow 4x^2-4x+1 \geq 0$
 $\Leftrightarrow (2x-1)^2 \geq 0$

που ισχύει. Η ισότητα ισχύει μόνο όταν $x = \frac{1}{2}$.

Εναλλακτικά $f'(x) = (x^2-x+1)' = 2x-1$.

x	$-\infty$	$\frac{1}{2}$	$+\infty$
f'(x)		○	
f(x)	↙		↘

Ο.Ε. $f\left(\frac{1}{2}\right) = \frac{3}{4}$

Η συνάρτηση παρουσιάζει ολικό ελάχιστο το $\frac{3}{4}$ για $x = 1/2$. Άρα $f(x) \geq \frac{3}{4}$, για κάθε $x \in \mathbb{R}$.

β) Οι συναρτήσεις έχουν αντίστοιχα πεδία ορισμού $D_f = \mathbb{R}$ και $D_g = \left[\frac{3}{4}, +\infty\right)$, οπότε

$D_{g \circ f} = \{x \in D_f / f(x) \in D_g\} = \{x \in \mathbb{R} / f(x) \geq \frac{3}{4}\}$
 $\stackrel{(\alpha)}{=} \mathbb{R}.$

$(g \circ f)(x) = g(f(x)) = \sqrt{4(x^2 - x + 1) - 3}$
 $= \sqrt{4x^2 - 4x + 1}$
 $= \sqrt{(2x - 1)^2}$
 $= |2x - 1|, x \in \mathbb{R}.$

γ) Όταν $x \rightarrow 0$, τότε $2x-1 < 9$ οπότε $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{h(x)-1}{\sqrt{x+1}-1} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{1-2x-1}{\sqrt{x+1}-1}$
 $= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{-2x}{\sqrt{x+1}-1}$
 $\stackrel{(0)}{=} \lim_{x \rightarrow 0} \frac{-2x(\sqrt{x+1}+1)}{(\sqrt{x+1}-1)(\sqrt{x+1}+1)}$
 $= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{-2x(\sqrt{x+1}+1)}{(\sqrt{x+1})^2-1^2}$
 $= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{-2x(\sqrt{x+1}+1)}{x+1-1}$
 $= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{-2x(\sqrt{x+1}+1)}{x}$
 $= -2 \cdot \lim_{x \rightarrow 0} (x(\sqrt{x+1}+1))$

$$= -2 \cdot 2$$

$$= -4.$$

- 25. 28477-2:** Δίνονται οι συναρτήσεις f, g με $f(x) = e^{3x+2}, x \in \mathbb{R}$ και $g(x) = \ln x^2$.
- α)** Να βρείτε το πεδίο ορισμού της g . (Μονάδες 4)
- β)** Να βρείτε την συνάρτηση $g \circ f$. (Μονάδες 8)
- γ)** Αν $g(f(x)) = 6x + 4, x \in \mathbb{R}$ τότε να υπολογίσετε το $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{(g \circ f)(x) - \eta\mu^2 x - 4}{x}$. (Μονάδες 13)

Λύση:

α) Η συνάρτηση g ορίζεται, όταν και μόνο όταν, $x^2 > 0 \Leftrightarrow x \neq 0$. Επομένως, το πεδίο ορισμού της g είναι το σύνολο $A_g = \mathbb{R}^*$.

β) Η συνάρτηση f έχει πεδίο ορισμού το $A_f = \mathbb{R}$.
 $A_{g \circ f} = \{x \in A_f / f(x) \in A_g\} = \{x \in \mathbb{R} / e^{3x+2} \in \mathbb{R}\} = \mathbb{R}$.

Επομένως, ορίζεται η $g \circ f$ και είναι $(g \circ f)(x) = g(f(x))$
 $= g(e^{3x+2})$
 $= \ln(e^{3x+2})^2$
 $= 2 \ln(e^{3x+2})$
 $= 2(3x+2)$
 $= 6x+4, x \in \mathbb{R}$.

$$\begin{aligned} \gamma) \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(g \circ f)(x) - \eta\mu^2 x - 4}{x} &= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{6x+4 - \eta\mu^2 x - 4}{x} \\ &= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{6x - \eta\mu^2 x}{x} \\ &= \lim_{x \rightarrow 0} \left(6 - \frac{\eta\mu^2 x}{x} \right) \\ &= \lim_{x \rightarrow 0} \left(6 - \eta\mu x \frac{\eta\mu x}{x} \right) \\ &= 6 - 0 \cdot 1 \\ &= 6. \end{aligned}$$

- 26. 28684-3:** Δίνεται η συνεχής συνάρτηση $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, τέτοια ώστε $\lim_{x \rightarrow 0} f(x) = \kappa$, με $\kappa \in \mathbb{R}$. Αν επιπλέον ισχύει ότι $xf(x) \leq \eta\mu 2x$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$, τότε:
- α)** Να αποδείξετε ότι $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\eta\mu 2x}{x} = 2$ (Μονάδες 4)
- β)** Να αποδείξετε ότι $\kappa = 2$. (Μονάδες 9)
- γ)** Να βρείτε το $f(0)$. (Μονάδες 4)
- δ)** Να ελέγξετε την αλήθεια του παρακάτω ισχυρισμού « $\left| f(x) \cdot \frac{\varepsilon\varphi x}{x} \right| = -f(x) \cdot \frac{\varepsilon\varphi x}{x}$, κοντά στο 0». Να δικαιολογήσετε τον ισχυρισμό σας. (Μονάδες 8)

Λύση:

$$\begin{aligned} \alpha) \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\eta\mu 2x}{x} &= 2 \cdot \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\eta\mu 2x}{2x} \\ &= 2 \cdot \lim_{u \rightarrow 0} \frac{\eta\mu u}{u} \\ &= 2 \cdot 1 \\ &= 2. \end{aligned}$$

Θέτω $u = 2x$
 $\lim_{x \rightarrow 0} u = \lim_{x \rightarrow 0} 2x = 0.$

β) Επειδή $\lim_{x \rightarrow 0} f(x) = \kappa$, με $\kappa \in \mathbb{R}$, $\lim_{x \rightarrow 0^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow 0^+} f(x) = \kappa$.

• Αν $x < 0$, τότε $xf(x) \leq \eta\mu 2x \Leftrightarrow f(x) \geq \frac{\eta\mu 2x}{x}$. Άρα και $\lim_{x \rightarrow 0^-} f(x) \geq \lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{\eta\mu 2x}{x} \Leftrightarrow \kappa \geq 2$

• Αν $x > 0$, τότε $xf(x) \leq \eta\mu 2x \Leftrightarrow f(x) \leq \frac{\eta\mu 2x}{x}$. Άρα και $\lim_{x \rightarrow 0^+} f(x) \leq \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{\eta\mu 2x}{x} \Leftrightarrow \kappa \leq 2$

} $\Leftrightarrow \kappa = 2$.

γ) Αφού η συνάρτηση είναι συνεχής στο $\mathbb{R}$, θα είναι συνεχής στο 0. Άρα $f(0) = \lim_{x \rightarrow 0} f(x) = 2$.

$$\begin{aligned} \delta) \lim_{x \rightarrow 0} \left(f(x) \cdot \frac{\varepsilon\varphi x}{x} \right) &= \lim_{x \rightarrow 0} \left(f(x) \cdot \frac{\eta\mu x}{x} \cdot \sigma\upsilon\nu x \right) \\ &= 2 \cdot 1 \cdot 1 \\ &= 2 > 0, \end{aligned}$$

Άρα $f(x) \cdot \frac{\varepsilon\varphi x}{x} > 0$ κοντά στο 0.

Επομένως $\left| f(x) \cdot \frac{\varepsilon\varphi x}{x} \right| = f(x) \cdot \frac{\varepsilon\varphi x}{x}$ κοντά στο 0.

Ο ισχυρισμός λοιπόν είναι λανθασμένος.

